

Číslo 3

Ročník XXXIV

Březen 2010

OSOBNOSTI VELKÝCH NĚMČIC, 1. část:

Mlynářka Margareta von Kitzler na mlýně ve Velkých Němčicích

V pamětní knize (kronice) obce Velkých Němčic je na straně 71 záznam z roku 1945 o mlýně, který byl v budově dnešní firmy pana Františka Furcha, kde dříve byla Základní devítiletá škola. Tato budova byla obytná a bydlela v ní do května roku 1945 majitelka mlýna baronka Margareta von Kitzler. V záznamu zmiňované pamětní knihy je napsáno (doslovná citace) : „V této době byl vyrabován zdejší mlýn Margarety Kitzlerové, Rakušanky. Také byl ve mlýně objeven poklad, který si zde uschoval velkoobchodník Till a konsul Neumark v Brně. Poklad byl opatrován na Místním národním výboře, pak předán do Hustopeče. Tvrdí se, a také bylo učiněno udání v tom smyslu, jako že z pokladu určité věci se stratili. Rodina Kitzlerová byla s několika ručními zavazadly vypovězena do Rakous a příslušenství mlýna bylo rozebráno.“. Kdo to byla Margareta von Kitzlerová, odkud do Velkých Němčic přišla a za jakých okolností musela Velké Němčice opustit . . ?

Rakouská šlechtična, baronka Margareta von Seifert bydlela ve Vídni a na mlýn ve Velkých Němčicích přišla s manželem ve 20. letech – přesný rok není znám. Mlýn byl již tehdy v majetku její rodiny, přesněji rodiny Jana Popeláka a manželky – ta byla též šlechtického rodu a její jméno za svobodna bylo také von Seifert, neboť byla tetou Margarety a sestrou její matky. Rodina Popeláková získala mlýn v roce 1900 po Augustinu Klimešovi a držela ho do roku 1930, kdy jej zdědila právě neteř Margareta. Ta byla majitelkou do května 1945 a v době první republiky a za Protektorátu Čechy a Morava provozovala mlynářskou činnost a zemědělství, přičemž zaměstnávala několik lidí. Mlýn měl velmi dobrou pověst pro vynikající výrobu mouky. Jezdili tam hospodáři ze širokého okolí a vlivem její národnosti také hospodáři z německých obcí. Její dobrý vztah k lidem dokazuje, že hospodáři, kteří ve mlýně mleli a odjížděli pozdě v noci nebo museli zůstat do rána, dostávali teplé občerstvení – polévku s chlebem a jiná jídla. Baronka též podporovala společenský život ve vesnici, hlavně kulturní. Její slabostí byl Sbor dobrovolných hasičů, který finančně podporovala. Podle hasičské kroniky byla matkou sboru a s paní Růžickovou, která byla kmotřenkou sborového praporu, to byla pro obě pocta a čestné členství. Při pořizování tohoto praporu finančně vypomohla. To vše je zapsáno v kronice hasičů ve Velkých Němčicích.

Na mlýně se také konaly návštěvy z vyšších společenských kruhů. Z výpovědí generace, která žila v době první republiky a po válce, jezdila na návštěvu velice vzácná osoba. Byl to náš první prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Ten několikrát pobýval v Židlochovicích na zámku a vždy při každém pobytu jezdil na svém koni Hektorovi po okolí. Stávalo se, že přijížděl také na návštěvu k paní baronce do mlýna. To vše dosvědčují pozdější výpovědi občanů z Velkých Němčic a okolí, kteří pana prezidenta viděli, nebo s ním dokonce mluvili. Paní baronka psala svoji kroniku – pamětní knihu o událostech ve státě a v obci a také ke každé události napsala svůj názor. V knize byly také záznamy o návštěvách lidí z „vyšších kruhů“, tedy i o návštěvách pana prezidenta, včetně jeho vlastního zápisu do knihy. Kdyby se v roce 1945 neztratila nebo nebyla zničena, byla by cenným dokladem k historii obce v meziválečném období a za Protektorátu Čechy a Morava. Proč byla zničena není známo, ale podle mínění většiny lidí poválečné generace mohla být pro některé naše občany jako doklad velice nebezpečná...

V roce 1938, kdy došlo k okupaci Rakouska německou armádou, byli všichni rakouští občané nuceně prohlášeni za občany Velkoněmecké říše, tedy i rodina paní baronky. Po Mnichovské dohodě v září roku 1938 došlo k odstoupení našeho pohraničí Německé říši a v březnu roku 1939 byla německou armádou okupována celá republika. Byl zřízen Protektorát Čechy a Morava. Baronka toto období i své německé občanství považovala pouze za přechodné. Podle výpovědi mnohých lidí, kteří tu dobu prožili, nedávala svoje německé občanství vůbec najevo, považovala se stále za občanku Velkých Němců a podle toho také jednala. Ve válečné době, kdy byl nedostatek jídla, pomáhala lidem, kteří trpěli nouzí. Autor tohoto psaní si pamatuje, že jako malý kluk byl několikrát večer pro mouku. Snažila se vždy dopředu na úřadech vyzvědět, kdy budou Němci dělat tzv. „šťáru“, tj. prohlídku po domech, která se týkala „nadměrných zásob potravin“. Informovala o tom vždy tehdejšího starostu, pana Volingera Josefa z čísla 31, a lidé byli na prohlídku připraveni. To se dělo při každé prohlídce po celou dobu protektorátu. Také pomohla několika mladým mužům, kteří měli jít na nucené práce do Německa jako tzv. darované ročníky.

V Německu bylo velké bombardování, což budilo značný strach. Paní baronka zařídila na německých úřadech, že tito lidé sice šli do Německa na práci, ale jen do sousední vesnice Starovice, která byla od roku 1938 v záboru (bývalé pohraničí), a proto už byla součástí Německé říše. Dalším velkým skutkem zachránila mnoho hospodářství před problémy. Jednalo se o dobu ke konci války, kdy se asi roku 1944 na jaře německé úřady rozhodly, že budou rekvírovat v Protektorátu schopné koně pro potřeby německé armády na bojišti. Zasluhou baronky Kitzlerové nebyl ve Velkých Němcích odebrán ani jeden kůň.

Ke mlýnu patřila velká budova č.p. 96, kterou rodina Kitzlerova poskytla pro potřeby úřadů. Po celou dobu první republiky a v době Protektorátu tam byla četnická stanice plus dva byty pro zaměstnance mlýna. Bydlely tam rodiny Pavlíčkova a Machalova, dnes je v budově po přestavbě zdravotní středisko a v minulosti tam také byla mateřská škola. Pod budovou je velký sklep, dnes zvaný Vinopa, který byl mnohým lidem z Velkých Němců poskytnut jako úkryt před osvobozovacími boji o obec v dubnu roku 1945. Celá rodina paní baronky tam boje také přečkala. Dnes je tento sklep v majetku Úřadu městyse Velké Němčice a má tam uskladněno svoje víno také několik našich vinařů.

Obyvatelé vesnice vyšli ze sklepů a úkrytů a vraceli se do svých domovů. Více než polovina rodin se neměla kam vrátit, jejich domy byly buď vyhořené nebo jinak zničené. Mlýn nebyl zničený, ale Kitzlerova rodina se tam nemohla vrátit, bylo jim v tom zabráněno. Proč? Bylo to rozhodnutí místních „revolučních“ orgánů a důvody byly dva. Paní baronka a její rodina byly v současnosti občany Německa a jako takoví neměli na nic právo. Vše, čím obyvatelům v době okupace pomáhala, bylo zapomenuto. Dostali „ubytování“ v nejvyšším patře sýpky zvané Pivovar, byli pod dohledem a nebyl jim umožněn styk s lidmi. Druhý důvod však byl rozhodující. Mlýn byl totálně vyrabován, ne však od vojáků, ale od části našich občanů. Na začátku bylo citováno z kroniky, že byl ve mlýně ukryt poklad a podle sdělení už nežijících občanů, kteří ve mlýně pracovali, to musel být poklad dost velký. Při rabování ve mlýně byl objeven a uložen na Národním výboře a později předán na okres do Hustopeč. Už tehdy měli někteří lidé pochybnosti o pravdivosti informací, jak bylo s pokladem naloženo. V archivu v Mikulově jsou uloženy všechny písemné doklady bývalého okresu Hustopeče a měl by tam být také doklad o předání, avšak ani důkladným hledáním v celém archivu nebyl žádný takový doklad nalezen. To navozuje názor, že poklad mohl být rozkraden. Většina obyvatel obce v tehdejší době byla také tohoto názoru, ale měli jiné existenční zájmy, navíc nebyly žádné důkazy a velkým činitelem v té době byl strach. V obci byla u Národního výboru utvořena tzv. revoluční garda, která měla za úkol udržovat bezpečnost a pořádek obce. Z rozhodnutí Národního výboru byla rodina Kitzlerů urychleně deportována do Rakouska. A opět – není žádný písemný doklad o tomto rozhodnutí. Deportovaní si mohli vzít opravdu jen nejnútnejší osobní věci. Paní byla nemocná a špatně chodila, proto ji manžel s dcerou vezli do Vranovic na vozíku a pak vlakem do Pohořelic, kde se měli připojit ke koloně Němců vyhnaných z Brna do Rakouska. Toto vyhnání bylo nelidské a předčasné! Odsun Němců z republiky byl schválen až v srpnu Postupimskou dohodou vítězných mocností. K deportaci baronky a její rodiny se váže dnes už zapomenutá pověst – legenda, která se nedá prokázat, ale která byla v obci velmi rozšířená. Měla být po cestě do Vranovic zastřelena i s rodinou, což měli provést někteří členové revoluční gardy, kteří je cestou doprovázeli. Ti to ale odmítli. Je-li na tom něco pravdy se po tak dlouhé době nedalo zjistit, protože žádný z členů gardy už nežije. Baronka s rodinou po strastiplné cestě došli do Rakouska do města Mistelbachu, kde paní 17. září 1945 zemřela na útrapy cesty. Pan Kitzler zemřel 3. března 1951 ve Vídni. Kdy zemřela dcera není známo.

Válka František

Prameny : Pamětní kniha městyse Velké Němčice a Okresní archív Mikulov.

Zvláštní poděkování patří paní Miroslavě Rohrerové z č.p. 51.

Výzva občanům

Po několikaměsíčním mrazivém a sněhovém stisku paní Zimy se život vrací do pro nás přijatelnější podoby a sníh už se (doufejme) stává jen vzpomínkou na dny uplynulé. Tak jako každý rok nás sluníčko láká ven do ulic, do přírody nasát atmosféru jarních dní a opět se nám naskytá smutný a neutěšený pohled na naše předzahrádky, chodníky a uličky, označované ne zrovna estetickým způsobem od našich čtyřnohých psích přátel. Nekažme si dojem z těchto téměř jarních dnů a budme k sobě ohleduplní. MAJITELÉ PSŮ, UDRŽUJTE PO SVÝCH MILÁČCÍCH ČISTOTU PO CELÉ OBCI, JAK UKLÁDÁ VYHLÁŠKA č.1/2005 O PRAVIDLECH PRO POHYB PSŮ NA VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍCH. Zmíněná vyhláška č. 1/2005 je k nahlédnutí na Úřadu městyse. ÚM

Školka informuje

Mateřská škola Velké Němčice pořádá ve dnech 28. 3. - 30. 3. 2010 v pořadí již třetí prodejní VELIKONOČNÍ VÝSTAVU, kterou zahájí děti z mateřské školy v neděli ve 14:30 hodin. Na výstavě bude v neděli odpoledne ukázka zdobení kraslic technikou drátování, malování a vyškrabávání. Přijďte se podívat a velikonočně a jarně se naladit, srdečně zvou pořadatelé.

ZÁPIS DO MATEŘSKÉ ŠKOLY Velké Němčice na školní rok 2010/2011 proběhne dne 25. 5. 2010 v době od 10:00 do 15:00 hodin. Zákonní zástupci dítěte přinesou s sebou již vyplněné 2 formuláře (evidenční list dítěte s potvrzením od lékaře a žádost o přijetí), které jsou ke stažení na webových stránkách mateřské školy www.skolkanemcice.cz, nebo k vyvednutí osobně v mateřské škole.

Povinná výměna řidičských průkazů

Dnem 1. 7. 2005 nabývá účinnosti zákon č. 229/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tímto zákonem byly prodlouženy lhůty pro povinnou výměnu řidičských průkazů. Řidičské průkazy vydané :

- od 1. 7. 1964 do 31. 12. 1993 (typy CZ 1-3) - povinná výměna do 31. 12. 2007
- od 1. 1. 1994 do 31. 12. 2000 (typy CZ 4-5) - povinná výměna do 31. 12. 2010
- od 1. 1. 2001 do 30. 4. 2004 (typ CZ 6) - povinná výměna do 31. 12. 2013.

Povinné výměny řidičských průkazů nepodléhají správnímu poplatku, pokud nedochází současně ke změně údajů zapisovaných do řidičského průkazu. S žádostí o vydání nového řidičského průkazu se obraťte na odbor dopravně-správních činností na příslušném městském úřadě dle místa svého trvalého bydliště. Na tomto úřadu předložíte vyplněnou žádost o vydání řidičského průkazu (získáte např. u informační přepážky registru řidičů), jednu svoji fotografii a platný občanský průkaz nebo jiný průkaz totožnosti. ÚM

Březen - měsíc čtenáře, měsíc knihy

Všichni víme, že kniha je naším nejlepším přítelem. K ní se utíkáme, když je nám smutno, vyplňujeme s ní svůj volný čas a těšíme se na chvíle strávené v její společnosti. Svým dětem vštěpujeme lásku ke knize a pomocí četby podporujeme jejich zdravý emocionální vývoj. Kniha je nedílnou součástí lidského života, pomáhá rozšiřovat obzory vědomostí, fantazii a hlavně slovní zásobu. Pohádka v televizi nepohladí ani neobejme, ale pohádka z něčích úst ano. Proto svým dětem čtěme! Je to neocenitelný vklad do malého človíčka. Tento přirozený kontakt s dítětem prohlubuje vzájemné citové vztahy a důvěru. I já jsem ráda, když přijdou do knihovny maminky s těmi nejmenšími dětmi a nechají je si vybírat podle obrázků nejhezčí knížky, které jim pak doma maminka, tatínek, babička nebo dědeček s láskou přečtou. Proto zvu všechny děti i dospělé : Přijďte se podívat do naší Místní lidové knihovny, která je v přízemí budovy Úřadu městyse. Půjčovní doba je v úterý od 16:00 do 19:00 a ve čtvrtek od 16:00 do 19:30 hodin.

Na závěr svého příspěvku bych vás chtěla seznámit s některými statistickými údaji. V minulém roce byla provedena pravidelná pětiletá revize knihovního fondu s výsledně zjištěnou ztrátou 44 knih. Knihovna má v současné době k dispozici 7727 svazků knih, časopisů odebíráme 23 titulů. V loňském roce se nakoupilo 271 nových knih, vyřadilo se 141 starých. Navštěvníků v knihovně bylo celkem 1325, internet využívalo 251 osob a účastníků vzdělávacích akcí bylo 143. Zanedbatelná není ani návštěvnost webových stránek knihovny v počtu 4239 prohlížejících, nebo celkové množství výpůjček čítající 9181 knih a časopisů. Náklady na nákup knih a časopisů činily přesně 58 790,-Kč.

Statistika za uplynulý rok

K 1. 1. 2010 je v naší obci trvale hlášenou 1711 občanů. Celkový počet obyvatel k 1. 1. 2009 byl 1705 a k začátku letošního roku jsme tedy zaznamenali nárůst o 6 osob. Za rok 2009 :

- se z naší obce odhlásilo (tedy přestěhovalo) 27 našich občanů, z toho 15 mužů a 12 žen
- se přihlásilo k trvalému pobytu v naší obci 31 osob, z toho 15 mužů a 16 žen
- zemřelo 14 našich spoluobčanů, z toho 5 mužů a 9 žen
- posílilo naše řady 16 narozených dětí, z toho 6 chlapečků a 10 holčiček
- přesídlilo v rámci městyse z jednoho čísla popisného na jiné 33 našich spoluobčanů.

V našem matričním obvodu, který se skládá z katastrů obcí Velké Němčice, Uherčice a Křepice, bylo během loňského roku uzavřeno 12 manželství, a to :

- ve Velkých Němčicích 6 manželství, z toho 4 občanské sňatky a 2 církevní
- v Křepicích 3 církevní sňatky
- v Uherčicích 3 církevní sňatky.

Do matričních knih pro náš již zmíněný matriční obvod bylo za uplynulý rok zapsáno 9 záznamů úmrtí. Tyto zápisy se provádí pro obce v našem matričním obvodu, kde se také tato událost stane, což znamená, že v našich knihách jsou zapsána pouze úmrtí, ke kterým došlo na území katastru obcí Velkých Němčic, Uherčic a Křepic. V knize úmrtí Velkých Němčic je zapsán 1 z našich spoluobčanů, v knize úmrtí Křepic je zapsáno 6 záznamů a v knize úmrtí Uherčic jsou provedeny 2 zápisy.

Ověřovací knihy za rok 2009 obsahují 918 zápisů, kterými byly ověřeny pravosti podpisů a pravost listin, nejčastěji fotokopíí. 207 žadatelů si v loňském roce na našem matričním úřadě vyzvedlo občanský průkaz. Žádostí o státní občanství za loňský rok pro 15-tileté občany, tedy o vydání prvního občanského průkazu a prvního cestovního pasu pro děti, bylo podáno na našem úřadu 37 a tyto byly dále postoupeny Krajskému úřadu Jihomoravského kraje k vyhotovení. Na místním matričním úřadu je nyní možné si zažádat o dálkový výstup živnostenského, obchodního, případně trestního rejstříku, výpisy z katastru nemovitostí a ještě z jiných registrů, které obsahuje služba CzechPOINT. V loňském roce bylo vyhotoveno těchto dokumentů 116 kusů.

Upozorňujeme občany, že dle zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých údajů ve znění pozdějších předpisů, není možné z naší evidence zveřejňovat různá výročí v našem zpravodaji. Nechceme, aby tato rubrika zmizela z našeho plátku, ale ke zveřejňování takových dat je třeba souhlasu osoby, které se výročí přímo týká. Byli bychom rádi, kdyby si naši spoluobčané toto uvědomili a přišli nám - pokud chtějí být zveřejněni - svým podpisem potvrdili souhlas. **ÚM**

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

V měsíci únoru oslavili 50 let společného života manželé Karel a Anežka Klimusovi, Křepická 212.

Ke krásnému jubileu gratulujeme a přejeme do budoucna mnoho zdraví a lásky.

KINO JISKRA VELKÉ NĚMČICE,

Březen – Duben 2010

(program kina na www.365.dni.cz
nebo www.zsvelkenemcice.skolniweb.cz)

Pátek 12. 3.	19:30 hodin	VYFIČ	75,- Kč
Pátek 26. 3.	19:30 hodin	KAWASAKIHO RŮŽE	75,- Kč
Pátek 9. 4.	18:30 hodin	AVATAR	75,- Kč

Zpravodaj vydává Úřad městyse Velké Němčice. Vychází 1 x za měsíc nákladem 570 výtisků a je vydáván bezplatně.

IČO : 283690, telefon : 519 417 221, fax : 519 418 950, e-mail : obec@velkenemcice.cz ; www.velkenemcice.cz

Toto číslo vyšlo 8. 3. 2010. Číslo 3, ročník XXXIV, březen 2010. Odpovědný redaktor Štěpán Macháček.

Registrační číslo dané Ministerstvem kultury České republiky - MK Ř E 11269 -